

От компетентни хора България е в екологична катастрофа

- Г-н Слабаков, вие сте един от активните участници в дисидентското движение в България, формирано със плътното участие на интелегенцията, но само с няколко представители на актьорско-съсловие. Как стана това?

- То е някаква вътрешна съпротива. Тя не съществува от вчера. Така е и с много от познатите. Тя не се ражда в определен момент, тя си е още от 1949 - 1950 г. Нали така почнаха тия неща, човек възразява срещу нещо, получава наказания, мисли, че е случайно, че не е доразбран. През следващите 3 - 4 години - такъв е периодът - започват да уловяват, да изключват от партията, случващо се е и с мен. Уж за хубаво го правих, а се получава все обратното. Маркар че много хора споделят това, което казвам, и го знаят, но страшно, който и сега съществува, възпира... Този страх съществува много отдавна. С години е натрупан и хората и сега не могат да се освободят - като искат да съобщат някои данни, на уху за казват, независимо че наблюдава година от 10 ноември. Така че как съм попаднал в движението, не зная, аз просто не мога да търпя неправдата. Затова ме обиждат, казвали са, че съм хулиган, че съм анархист, водач на анархизма, че съм черен капитан, че съм избижал преди 9 септември 1944 г., че съм демагог, че съм екстремист - туй напоследък. Аз не съм искал да опровергам за себе си. Но не мога да понасям, когато обиждат другите. Спомяням си, когато нарекоха членове на Клуба за гласност и преустройство предатели и родоотстъпници. Те знаеха, че някои от тези хора са със смъртни присъди. Написах мозага на ген. Добрев 16 писма, в които казвах, че ако тези хора имаха друга съдба и бяха разстреляни, имената им щяха да бъдат споменати на тържествената зряя. Същото го казах и по радио "Свободна Европа".

- Вие сте изключен от Българската комунистическа партия. Споменахте за някаква повторност. Спомянете ли си кога за първи път се случи и защо?

- Първият път бях изключен през 1951 г. Бях обвинен в трайчкостовизъм и титовизъм. Вторият път не си спомням. Бях посъветван да не посещавам събрания, само да си плащам членския внос. Това продължи 2 години. Четири години бях в Ловеч, не ходих на събрания, никой не ми държеше сметка, чувстваш се много свободен. А в устава пише, че ако три месеца не плащаш членския внос и не посещава събранията, те изключват. Сега някои искат да си върна партийния билет, ама никой не може да ме накара. Понеже ми казана да го върна, аз няма да го върна.

- Името Слабаков се свързва с непреклонната ви позиция в борбата за чист въздух, чиста земя и чиста вода. Тогава се говореше, че по време на

представление сте чели декларацията на Русенския комитет?

- Да. Е, тогава беше току-що формиран Русенския комитет. Израехме "Балкански синдром". Всяко действащо лице беше водещо и разказваше своите проблеми - аз прекъснах и започнах да чета. Хората започнаха да се смеят и след като разбраха какво чета, постепенно се усмириха и накрая завърших с думите: "Да спасим Русе. Това е наш граждански дълг". Настъпи тишина и след туй започна ръкоплясканията. На никого не бях съобщил. Знаех само режисьорът. Другите си направиха театър, все едно че не са чули и не са видели. На другия ден ни извикаха в ЦК поединично. Преди мен бяха Цветан Бончев и Христо Смоленов. Докато каках, излезе Христо много възбуден, казал бил всичко, което имал да каже и на Мулко Балево. Той го заплашил, че "ще изключва" и че Христо не може да мисли така, а туй му отговори, че професията му е да мисли и че няма нуждата Балево да го учи как да мисли и какво да говори. Христо го изключиха... Мен ме държаха около час и петдесет минути. Чудомир Александров разказа каква е обстановката, какви мерки ще вземат за Гюргово... Аз знаех каква е ситуацията в България и говорих с много примери - аз теоретично не мога. На нито един въпрос на можаха да ми отговорят. На нито един! Това навъсърце го разказвам. Мислех, че ще срещна много умни хора - налу управляват все пак цялата страна. Не знам каква дума да употребя. На едно място казах, че това са нула хора, че са хора, които живеят в клетки, без да мислят за другите. Станало беше седем без десет, аз бързах за театъра. А Гриша Филюров рече, че мога да остана, туй като те ще предупредят, че ще заключеня... Тръгнах, туй само порча да не се чете декларацията. Интересното беше, че Чудомир Александров ми я показа: не била утвърдена! Отговорих, че ще я чета от свое име, туй като имам още изисквания. Спомяням си думите: "Ако човек е паднал на земята, трябва ли да питам Политбюро, за да го вдигна." Те се плашеха от инициативата. Сега същото наблюдавам: БСП още не се е отървала от това "в когото е инициативата".

- В "Начало" има колонка "Депутат на седмицата". Някои мислят, че вие, г-н Слабаков, можете да бъдете депутат на всички седмици.

- Тая дума "депутат"! Влизам къщи при жена си и викам: "Абе, туй нямам ли чувство, че има депутат пред теб? Депутат!". За мен това не е детска игра. Никого не ми е минавало през ума, пък и не съм имал добро мнение за депутатство. Не я споменавайте тази дума. Едно време бяха ме наричали "заслужил". На Асен Шопов му бях казал да не пише на афишето друго освен Слабаков. Такава беше ситуацията - раздаваха се

наляво и наясно "заслужили", орден, "народни". За 50-годишнината ми дадоха един орден "Червено знаме на труда" и никой не ме извика да ми го връччи. По едно време ми го донесоха и ми го връчиха - там при болкучкичките кофи на театър "София". Другият орден - за 60-годишнината - беше "Народна република България". Раздавали го в Държавния съвет. Но аз не бях влизал там. Никой не се обажда, минаха месеци. По едно време отивам в Съюза на артистите: "Бе, Слабаков, казват, защо не си получиш орден? Недей да правиш демонстрации!". Аз не правя демонстрации и им казвам: "Дайте ми ордена, моля ви се."

- Снимахте филм. Аз се бях съблякъл почти гол, по едно място бях останал. А гардероберката ми вика: Абе, Слабак, получиш си голям орден!

- Знам, Марче.

- Ами защо не го вземеш?

- Ще отида в съюза за да получа.

- Ами, те ми го дадоха на мене да ти го дам.

- Ти ми го даде и аз нямам къде да си го кача. И го разказвам на Георги Йорданов. А туй: "Ама това е голям орден!". Нямам представа, сигурно е голям и значението му е голямо. За мен това е нищо. Аз нямам чувство за това.

- Вие прекъснахте моя въпрос, но това, което казвате ме, кара да се върна към "чиста вода", "чиста земя", "чист въздух" и може би най-вече към "чисти човешки отношения". Вие напуснахте Народно събрание може би именно поради липсата на тези отношения?

- Да. Когато поставих въпроса за необходимостта от бързи мерки за ваксинация против холера, стана един от групата на БСП и заяви, че това е некомпетентно изказване. Отговорих, че от такива компетентни хора България сега няма вода и е в екологична катастрофа. Кипнах и може би прибързано излязох. Още същата вечер се обаждяха от Сливен, Русе, Бургас, че така не биба. Варамезова, която много уважавам, ме помоли, да се върна, за да защитявам Русе и русенци.

- Не се ли страхувате, че с вашите безспорно справедливи екологични пристрастия изразжавате образа на един български Любомир Воленик, наречен екотерорист, защото злоупотребявал с екологичната проблематика, за да дискредитира екологичната политика на комунистическата партия на Чехословакия?

- Не. Аз много преди него поставих всички болни въпроси за екологичната обстановка и нас пред съответните институции, за това, че страната ни се намира на ръба на екологичната катастрофа. "Еколасност" внесе три декларации по тези въпроси.

Страницата подготви

Вяра СМИЛКОВА

Снимка: Рада ПЕТКОВА